

1. මහෝපධ පණ්ඩිතයන්ගේ උපාය කෞශල්‍යය හේතුවෙන් වේදේහ රාජ්‍යය ආරක්ෂා වූ ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 10)

හෙළ බෞද්ධ බැතිමතුන්ගේ අතිශය ජනාදරයට පත් පන්සිය පනස් ජාතක පොතෙහි එන දීර්ඝතම ජාතකය උම්මගේග ජාතකයයි. ස්ථීර කතුටරයෙකු නොමැති වුවත් කතුටරුන් කිහිප දෙනෙකුගේම දායකත්වයෙන් ලියැවුණු බව පිලිගැනෙන ජාතක පොත් වහන්සේ හතරවන පරාක්‍රමබාහු රජ දවස විරසිංහ ප්‍රතිරාජ ඇමතිවරයාගේ අනුග්‍රහයෙන් පාලි ජාතකවට්ඨ කතාව ඇසුරෙන් සකස් වූවකි. අපණ්ණක ජාතකයෙන් පටන් ගෙන වෙස්සන්තර ජාතකයෙන් අවසන් වන මෙහි අන්තර්ගත මා හැගි ජාතක කතා ගණන 547 කි.

උත්තර පඤ්චාල නුවර වූලනි බ්‍රහ්මදත්ත නම් රජ්ජරු කෙනෙක් රාජ්‍යය කෙරෙහි. ඒ රජ්ජරුවනට කේවට්ට නම් බමුණු කෙනෙක් අර්ථයෙන් ධර්මයෙන් අනුශාසනා කරයි. එකල මියුලු නුවර වේදේහ රජුගේ අනුශාසකයා වූයේ මහෝපධ පණ්ඩිතයෝ ය. කේවට්ටයාගේ රහස් මන්ත්‍රණය මහෝපධ පඩිතුමාට දැන ගත හැකි වන්නේ ඔහු විසින් වර පුරුෂ සේවාවේ යොදවා තිබුණු ගිරා පෝතකයා අතිනි.

සාල්ලෙක ලාලා පාතට බාන කෙනකුන් මෙන් කේවට්ට බමුණා හිසැ වර්චස් පිඩක් හෙලා, කිමෙක් දැයි කට දල්වා ගෙන උඩ බැලූ තැනැත්තවුන්ගේ මුඛයේ නැවැත වර්චස් පිඩක් හෙලා,

ගිරා පෝතකයා රහස් මන්ත්‍රණය අසා සිට කේවට්ටයා හිස වර්චස් පිඩක් හෙලා පලා යන ආකාරය කතුටරයා ඉදිරිපත් කරන්නේ පාඨකයාට භාස්‍ය රසයක්ද එක් කරමිනි. මෙලෙස මහෝපධ පඩිතුමාගේ නුවණ නිසා ගිරා පෝතකයෙකු වර පුරුෂ සේවාවේ යොදවා ගැනීමෙන් මියුලු නුවරට අත්විඳින්නට සිදු වන අනතුර කල් නිසා දැන ගන්නට අවස්ථාව උදා වෙයි.

උපායශීලී උපක්‍රම වලින් සියලු නුවර අල්ලා ගන්නා කේවට්ටයා ඇතුළු එක් සියයක් රජ දරුවන් අටළොස් අක්ෂෝභණියක් සේනාවෙන් යුක්ත ව මියලූ නුවර වට කොට සිටින වේලේ වේදේහ රජු ඇතුළු මියුලු නුවර වැසියන් බියෙන් තැති ගනියි. එවේලේ රජ්ජරුවන් අස්වසාලි මට මහෝපධ පඩිතුමා ක්‍රියා කරන ආකාරය පැසසුම් සහගතය. කතුටරයා එය උපමා වලින් ගෙන හැර දක්වන්නේ මෙසේය.

රෝගයෙන් පෙළෙන එකක් හට අවස්ථා පිලියමක් දන්නා වෙදකු පිලිසරණ වන්නා සේ ද, සා දුකින් පෙළෙන එකකුට හෝජනය මුත් අනෙකක් පිලිසරණ නොවන්නා සේ ද, පිපාසා ඇති එකකුට පැන් පුව හොත් මුත් ඒ පිපාසය නොසන්සිඳෙන්නා සේ ද, ...

තම උපාය කෞශල්‍යය පිලිබඳව දන්නා රජු මෙන්ම නුවර වැසියන් මානසික පීඩාවෙන් මුදවාගැනීමට මහෝපධ පඩිතුමා පළමුව ක්‍රියා කරයි. නුවර වැසියන් ලවා මහත් උත්සවයක් සූදානම් කරවන ඔහු මියුලු නුවර ආරක්ෂා කිරීමේ වගකීම තම භාරයට ගනියි. කේවට්ටයා නොයෙකුත් උපාය යොදවා මියුලු නුවර අල්ලා ගැනීමට උත්සහ කළත් ඒ සියලු උපාය මහෝපධ පඩිතුමාගේ නුවණ හමුවේ ව්‍යර්ත වී යයි.

කීප දවසක් පැන් නවතා ලන්නා පැන් නොලදින් ක්ලාන්ත වූවාහු දොර ඇර පියන්නාහ. වී සාල් වැද්ද නො දෙමිහ. බනින් පිඩින වූ මනුෂ්‍යයෝ දොර හැර පියන්නාහ. දර නවතා ලා නුවර ඇර ගනුමිහ යි කියේ ය.

පැන් නැවැත්වූ කළ මහත් වූ පැන් ප්‍රමාණයක් නුවර ඇති බව පෙන්වයි. සාල් නැවැත්වූ කළ මහත් වූ සාල් ප්‍රමාණයක් නුවර ඇති බව පෙන්වයි. දර නැවැත්වූ කළ මහත් වූ දර ප්‍රමාණයක් නුවර ඇති බව පෙන්වයි. මෙලෙස මහෝපධ පණ්ඩිතයන්ගේ උපාය කෞශල්‍යය හේතුවෙන් වේදේහ රාජ්‍යය ආරක්ෂා වූ ආකාරය ජාතකය පුරාම නිරූපණය වී ඇත්තේය.